

Результати опитування стейкхолдерів «Сучасні тенденції в підготовці перекладачів: думка фахівців»

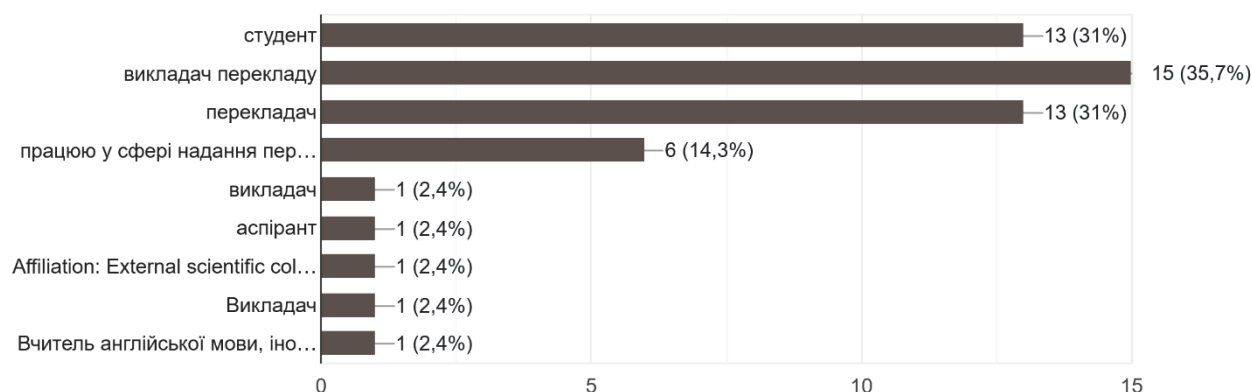
Дати проведення: червень 2025- жовтень 2025

Кількість респондентів: 42

В опитуванні взяли участь представники таких організацій, як Школа Меір Шфея (Ізраїль), Видавництво "Астролябія", Рівненський державний гуманітарний університет, ОНУ ім. І.І. Мечникова, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, Київський столичний університет імені Грінченка, МАУП, Українські видавництва, Лозаннський університет, Швейцарія, Національний університет "Одеська політехніка", КНЛУ, Jan Kochanowski University, Poland, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, НУ "Чернігівська політехніка", Palacký University, КНУ імені Тараса Шевченка, ФОП ВОВК, Бюро перекладів "Вчасно", ТОВ «Ідеа Плас», ТОВ «Група компаній Форс», IfL-Phonetik, Universität zu Köln

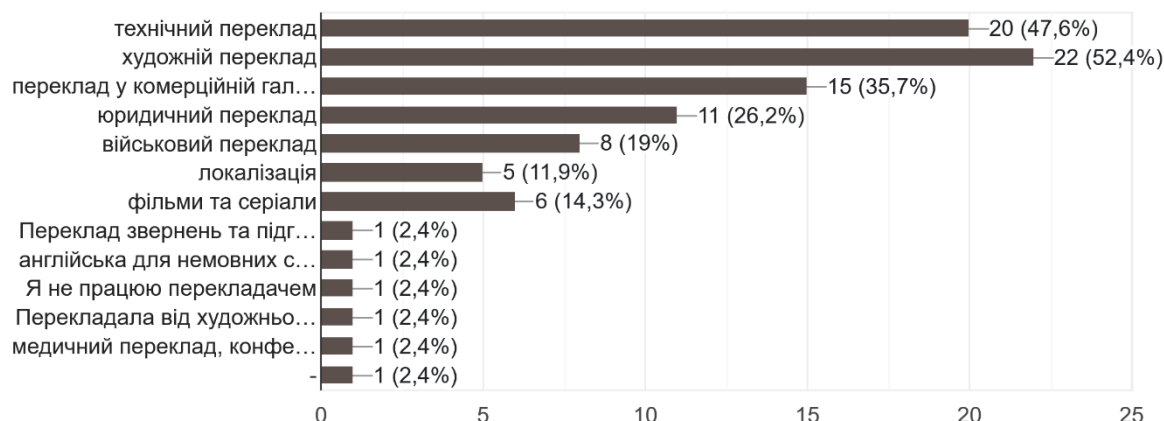
Вид діяльності

42 відповіді



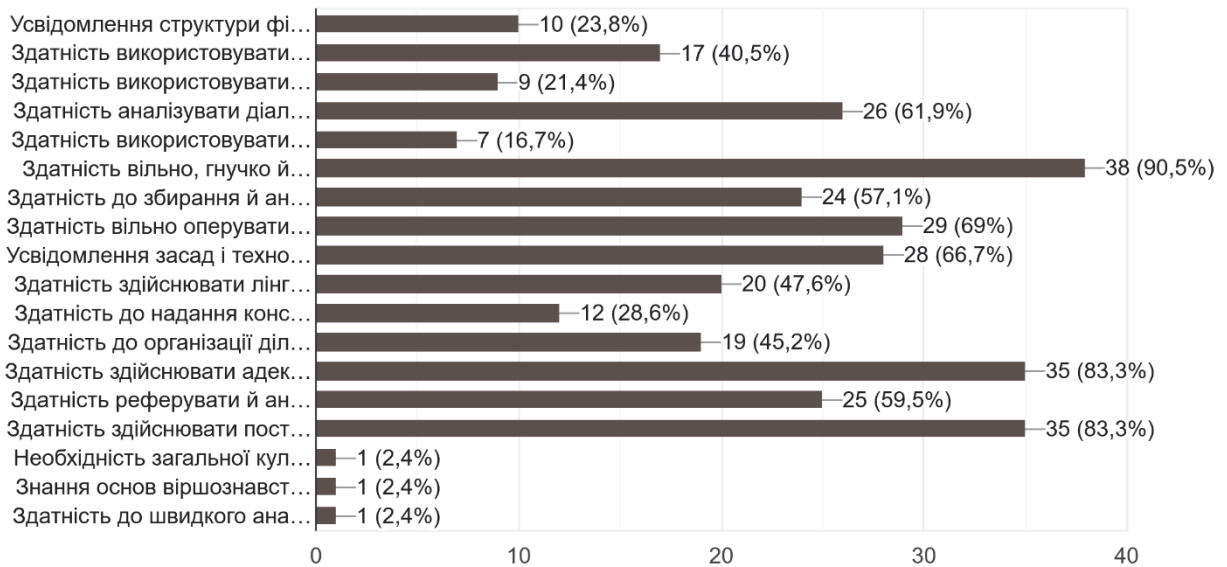
З якою тематикою перекладу Ви найчастіше працюєте?

42 відповіді



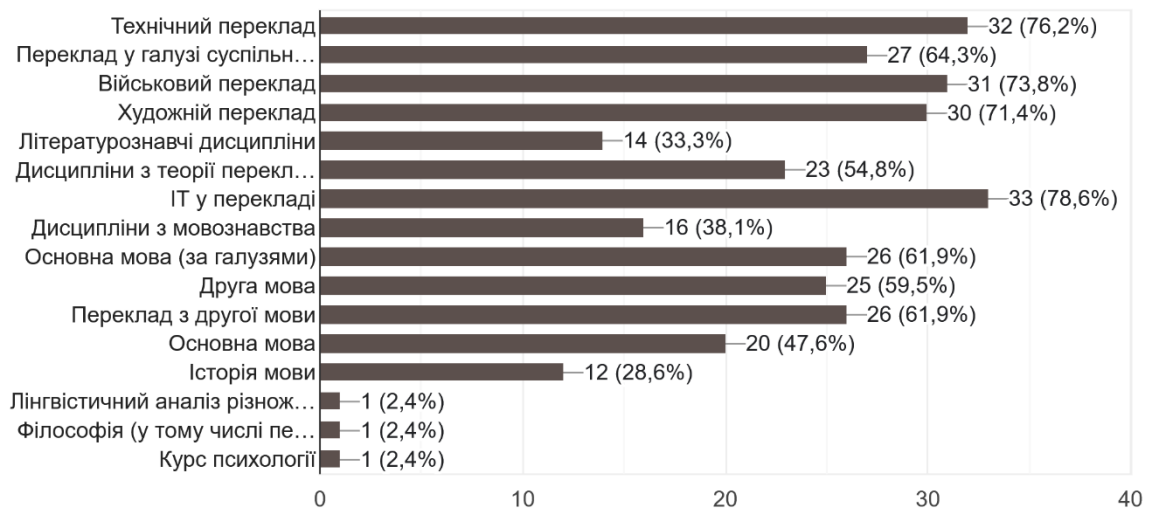
На Вашу думку, які компетентності важливо сформувати у майбутніх перекладачів під час навчання?

42 відповіді



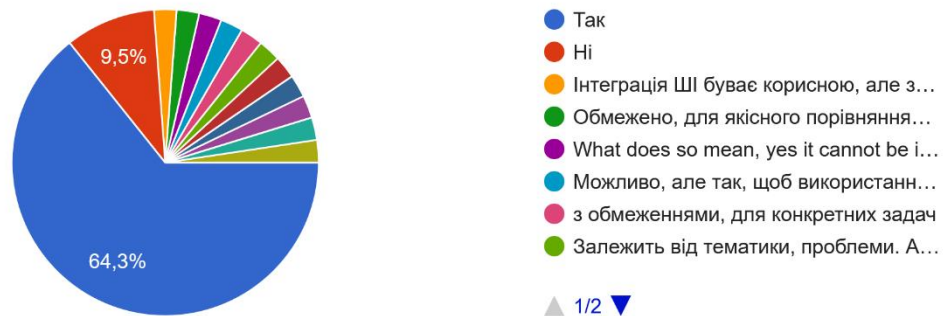
Які дисципліни Ви б порекомендували до включення до освітніх програм підготовки перекладачів?

42 відповіді



Чи допустимо використовувати інструменти ШІ у навчанні перекладу?

42 відповіді



Чи допустимо використовувати інструменти ШІ у перекладацькій діяльності?

42 відповіді



На відкрите питання «Що важливо знати і вміти перекладачу» було отримано такі відповіді:

- Глибоко знати робочі мови, мати культурологічні знання, мати спеціалізовані знання (в тому числі стандарти та вимоги до оформлення документів у певній галузі), основи теорії перекладу, етичні принципи. Вміти: редагувати, адаптувати тексти для різних цільових аудиторій, мислити аналітично, навички тайм-менеджменту, комунікативні навички, навички використання програмного забезпечення. Обов'язково - готовність до саморозвитку
- Знати рідну та іноземні мови, володіти понятійною і термінологічною базою за темою, яку перекладає
- Бути наполегливим і постійно вчити щось нове
- Перекладачеві важливо не просто володіти мовами, а й розвинути інтуїцію, яка дозволяє на підсвідомому рівні відрізнити якісний, адекватний переклад від невдалого. Окрім мовної компетентності, слід мати чітке уявлення про вартість своєї праці та вміти її обґрунтувати, щоб не занижувати ціни й не сприяти демпінгу на ринку.

- Достатньо того, що відмічене вище
- практично реалізовувати навички критичного мислення
- Важливо знати перекладацькі стратегії та трансформації і вміти вдало їх застосовувати
- Перекладач має майстерно вміти підібрати слово, вміти адаптуватись до норм та реалій життя з метою адекватності перекладу та підбору лексики, вміти думати іноземною мовою, критично мислити
- Володіння знаннями у галузі перекладу, державною мовою та мовою оригіналу на високому рівні, організаційними навичками, сучасними інструментами перекладу, стратегіями пошуку інформації
- Важливо вміти якісно робити переклад
- Важливо знати різновиди значень слів у різному контексті. Правильно формулювати речення під час перекладу. Враховувати навіть незначні деталі
- необхідно удосконалювати навички, знання, уміння, та набувати нових, потрібних для роботи протягом усієї проф. діяльності
- Well, one thing which is often ignored is the fact that they need to have an excellent knowledge of their mother tongue.
- Передусім це володіти мовними компетенціями: вільне володіння мовами (рідною/рідними та іноземною/іноземними); розуміння граматики, стилістики та фразеології, знання культурних особливостей; мати фахову підготовку і технічні навички: редагування та вчитка тексту, форматування документів.
- Використовувати відповідне програмне забезпечення та ШІ
- Важливо володіти рідною мовою не гірше за іноземні. Її уміти застосовувати теоретичні знання на практиці, без практики - усної та/або письмової - нічого не вийде.
- Розуміти автора і вільно й точно передавати його слова
- Уміння працювати з термінологією та дотримуватися консистентності, уміння правильно організувати свій робочий час й робоче місце, гігієна труда, уміння використовувати додаткові інструменти в роботі, як-от CAT-tools та ШІ
- Основи управління проєктами в перекладацькій галузі
- Орієнтуватись у тексті та стилях. Наявність загальної культури, начитки. Поглиблене вивчення й мови перекладу. Методичність. Фантазія, креативність
- Знати теорію перекладу і вміти застосовувати свої знання на практиці
- Відмінне володіння мовами, уміння точно передавати зміст, увага до деталей
- Англійську мову та мати комунікативні навички
- Вміти адаптувати текст до цільової аудиторії з використанням прийнятих у цій галузі виразів і кліше, не викривляючи при цьому його зміст
- Граматику та social skills
- Добирати правильні точні еквіваленти в доцільовій мові, володіти техніками перекладу, знати граматику і синтаксис першоджерела і доцільової мови.
- Володіти навичками письмового і усного перекладу. Вміти користуватись термінологією та мати навички пошуку спеціальних термінів. Користування інструментами ШІ
- знати вихідну мову і мову перекладу, екстра лінгвістичну інформацію, вміти перекладати на різних рівнях
- широка експертиза в усіх сферах регіону мови, що вивчається, від географії -геології до текстилю та анімації :)
- Бути готовим до викликів сьогодення в аспекті надання перекладацьких послуг
- Доносити, адаптувати, вільно володіти усіма аспектами мови
- Розмовляти на будь-які теми
- Як підготуватися до перекладу навіть зовсім незнайомої теми; етичні засади професії
- Перекладати та редагувати тексти різних жанрів

- Знати мову, вміти нею користуватися
- Володіти на професійному рівні тематикою перекладу та мати гарне знання мови, та дотримуватись термінології
- Глибоке знання мов, розуміння контексту, перекладацькі навички
- Підібрати влучні відповідники у мові перекладу
- Все вищеперелічене
- Мови весь час змінюється, треба постійно вдосконалюватися. Важливо знати граматику і володіти вокабуляром.

На відкрите питання «Які перспективи перекладацької галузі ви бачите?» було отримано відповіді:

- Зміна ролі перекладача: навички постредактури стають ключовими; зростання попиту на спеціалізовані переклади, особливо усного дистанційного перекладу, контроль якості перекладів зростатиме
- Різні і їх багато
- Перекладацька галузь має стабільні перспективи. Штучний інтелект слід розглядати як інструмент для підвищення ефективності, але не як повноцінну заміну перекладача. В умовах війни актуалізується військовий переклад. Зростання міжнародної співпраці збільшує попит на перекладацькі послуги. + Активно розвивається локалізація, редактура, переклад книжок, фільмів і серіалів, оскільки культурний контент активно споживається молоддю.
- розвиток навичок здійснювати постперекладацьке редагування текстів, перекладених за допомогою ШІ та ІТ
- Оскільки технології ШІ стрімко розвиваються, потрібно розуміти, що це дійде й до перекладацької сфери, тому важливо вміти співпрацювати з технологіями, адаптуватись та не боятись. Проте важливо залишатись в нормах адекватності та релевантності. Також перспективою є розширення технічного та усного перекладу.
- Дуже великі, за перекладом майбутнє, оскільки із знанням більшої кількості іноземних мов, люди відкривають для себе більше можливостей у різних країнах та з різними людьми. Знати іноземні мови на високому рівні і послуговуватися ними - вищий пілотаж
- потреба у перекладачах та перекладі буде зростати
- Критично важливий фактор у редагуванні машинного перекладу і потреба в локалізації матеріалу.
- Мабуть, згодом лишиться лише пост-редагування, однак деяких галузях (напр., військовий, мед. переклад) роль людини-перекладача буде значною.
- Переклад є і буде потрібним, допоки існує людство. Головне, щоб у вищих перестали викладати застарілу й уже нікому непотрібну теорію, а давали більше реальної практики.
- Все буде добре. У всіх буде робота. ШІ акуратно інтегрується у свою нішу в перекладі і все буде добре.
- Майбутнє в перекладі класики та сучасної літератури, актуальної тематики. Інтерес до новинок. Водночас вимоги формування високої культури перекладача, уміння гнучко і творчо знаходити рішення
- Фахово і талановито перекладати класичні та сучасні літературні твори і наукові праці (досі не перекладені або такі, переклади яких не відповідають сучасним вимогам)
- Перекладацька галузь має більші перспективи через те що світ стає більш міжнародним. Потрібно більше перекладачів для ІТ сфер, медицини, права. Та цінуються ті хто знають декілька мов.

- На сьогодні перекладачів, на жаль, ще більше витісняє ШІ, особливо в юридичному перекладі. Однак є сфери, у яких ШІ ще довго не замінити людину. Тому я переконана, що на перекладачів художньої літератури ще довгий час буде попит.
- В майбутньому ймовірно залишаться тільки усні перекладачі, які передають емоції та відтінки значення, оскільки письмовий переклад в основному буде виконуватись ШІ
- Переклад, здійснений людиною-фахівцем, ніколи не втратить своєї важливості. Варто вчитись поєднувати здобутки ІТ і професіоналізм перекладача.
- в моїй сфері перекладу з та на східні мови ШІ за моєї професійної фази людину не замінить; в галузевому перекладі має бути розроблено безліч "потрібничок" - за умови, звісно, що держава Україна з державною українською мовою залишиться на порядку денному, потреба в перекладачах на державному рівні лишатиметься на тому ж рівні
- Чітка орієнтація на поточні потреби держави
- Можливість комунікувати, знаходити для себе вону інформацію, тобто всебічно розвиватися
- Усні перекладачі будуть працювати ще довго, ринок письмового перекладу «зсунеться» в бік прмп.
- Легалізація перекладу
- Перекладачі будуть потрібні, особливо для складних і творчих текстів. ШІ допомагає, але не замінюють людину. Зростає попит на переклад сайтів, ігор, відео та медичних чи юридичних документів, тож перекладачі будуть потрібні завжди.
- Перекладацька галузь має стабільні перспективи, особливо у сферах технічного, медичного, юридичного перекладу, локалізації ІТ-продуктів та мультимедіа. Попит на якісний переклад зростає через глобалізацію, попри розвиток ШІ. Людські перекладачі залишаються незамінними у творчих, культурних та вузькоспеціалізованих сферах.
- ШІ виходить на арену, але він робить помилки і намагається сам щось додати або змінити. That said, не треба йому довіряти на всі 100, треба мати свою голову на плечах і працювати. Працювати над собою, своїми знаннями і навичками.